

T.B.M.M.
DEMOKRATİK TOPLUM PARTİSİ
Grup Başkanlığı

DTP

Sayı :

495

Tarih:

15.01.2009

10/307

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2008 yılında sonucu yayınlanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile geçmiş yıllardaki nüfus sayım sonuçları orantılı şekilde değişiklik göstermemiş aksine çok büyük farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu farklılığın sebeplerini ve olası sonuçlarını değerlendirmek, yanlışlıkların giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması ve 2009 mahalli seçimlerin sağlıklı bir şekilde geçmesi amacıyla, Anayasanın 98. TBMM İktüzüğünün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1. Fatma KURTULAN-Van
2. Selahattin DEMİRTAŞ-Diyarbakır
3. Ahmet TÜRK - Mardin
4. Emine AYNA -Mardin
5. Ayla AKAT ATA - Batman
6. Sebahat TUNCEL - İstanbul
7. M.Nezir KARABAŞ-Bitlis
8. Bengi YILDIZ - Batman
9. Sırrı SAKIK - Muş
10. M. Nuri YAMAN - Muş
11. Özdal ÜÇER - Van
12. Aysel TUĞLUK - Diyarbakır
13. Pervin BULDAN - Iğdır
14. Gültan KIŞANAK - Diyarbakır
15. Akın BİRDAL - Diyarbakır
16. İbrahim BİNİCİ - Şanlıurfa
17. Hasip KAPLAN - Şırnak
18. Sevahir BAYINDIR - Şırnak
19. Şerafettin HALİS - Tunceli
20. Osman ÖZÇELİK - Siirt
21. Hamit GEYLANİ-Hakkari

GEREKÇE

MERNİS kayıtlarındaki TC Kimlik Numarasına göre kişiler ile ikamet adreslerinin eşleştirildiği bir kayıt sistemi olan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS); TC Kimlik Numaralarına göre kayıt yapılacağından mükerrer kayıt ya da kayıt olamama gibi risklerin ortadan kalkacağı iddiasıyla yaptığı nüfus sayım sonucunu 2008 Ocak ayında kamuoyuna duyurmuş ve sonuçları itibarıyla çeşitli tartışmalara neden olmuştur.

Vatandaşların muhtarlıklara giderek kayıt yaptırmasına dayalı eski sistemin yerine, İçişleri Bakanlığı'nın verilerine dayanan ve nüfus müdürlüklerini yetkili kılan yeni uygulamanın yürürlüğe girmesinin ardından 2007'deki seçmen sayısının 2008'de yaklaşık 1.5 yıl içinde 6 milyon artmış olması sonucu akıllarda çeşitli soru işaretleri bırakmıştır.

Yıllardır aynı adreste oturan ve oy kullanan çok sayıda kişi, seçmen listelerinde ismini görememiş, yaşamını yitirmiş kişilerin isimleri listelerden çıkmıştır. Öğrencilere kaldıkları öğrenci yurdunu adres gösterme imkânı tanındığı için bazı illerde tek adres üzerinde toplu kayıtlar yapılmış, kayıtların mahalle, cadde ve sokak isimlerine göre değil, soyadı sıralamasına göre yapılması denetimi de güçleştirmiştir.

Seçmen listelerinin belirlenmesinden sonra sadece bireysel itirazlar değil belediyelerden de çeşitli itirazlar gelmiştir. Belediyelerin bazıları seçmen sayısının azlığından şikayetçi olurken bazıları da usulsüz yeni kayıtlardan şikayetçi olmuştur.

Yürürlüğe giren 5749 sayılı yasanın 4. maddesinde, "Seçmen kütüğü, adres kayıt sistemindeki bilgiler esas alınarak her yıl yeniden düzenlenir" hükmü yer almıştır. Böylece YSK, ADNKS verilerinden yararlanmakla zorunlu kılınmıştır. Anayasa'nın 79. maddesinde kütüklerle ilgili özel bir ifade yer almasa da seçimlerin genel yönetim ve denetimi yetkisinin YSK'da bulunduğu, YSK'nın, seçim sürecinin dürüstlük içinde geçmesi için tüm iş ve işlemleri yapmakla yükümlü olduğu belirtiliyor. Yeni seçmen sayısının İçişleri Bakanlığı verilerine göre hazırlandığının açıklanması da tartışmaları arttırmış, birçok seçmenin hükümetin zayıf olduğu il ve ilçelere kaydırıldığını öne sürülmüştür.

YSK, kütükleri doğrudan ADNKS'ye göre oluşturduğundan, kendi başına kayıtların doğruluğunu ya da yanlışlığını saptama imkânı bulamamakta, kütüklere yönelik düzeltmeler de yine İçişleri Bakanlığı'na bağlı nüfus müdürlüklerinde yapılabilmektedir. YSK sadece itirazların içeriği konusunda devreye girebilecek şekilde yetkileri sınırlandırılmıştır.

Bu gibi sorunların yaşanmasına ve ortada çok sayıda soru işareti bulunmasına rağmen TÜİK; ADNKS belgelerini, 20 Kasım 2008'de yasal olarak gerekli sürenin dolduğu gerekçesiyle formların imhasının gerektiği yönünde genelge yayımlamış, ancak ilgili mevzuatta, "kayıtların kesinlik kazanması halinde" formların imha edilebileceği belirtilmiştir. ADNKS'ye yönelik itirazlar sürmesine rağmen TÜİK Başkanlığı, formların büyük bölümünün imha edildiğini açıkladı. YSK ise "Bizim TÜİK'le ilgimiz yok, verileri İçişleri Bakanlığı'ndan aldık" diyor. İmha nedeniyle olası bir itiraz halinde, ilgili adreste denetim yapma dışında denetleme imkânı kalmadı. YSK da zaten itirazları TÜİK kayıtlarına göre değil, "yerinde denetim" yaparak karara bağlayacağını açıklamıştı.

Kamuoyunda tartışma yaratan ve yukarıda gerekçeleri ile araştırılması istenen Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarının nedenlerini anlamak ve olası kötü sonuçlarının önüne geçilmesi için Yüce Meclisimiz tarafından Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.